

8. Shtal', T. V. and other (2015). Mizhnarodna ekonomika ta mizhnarodni ekonomichni vidnosyny [International Economics and International Economic Relations]. «Vydavnytstvo «Fort». Kharkiv. Ukraine.

Abstract.

Khvostikov A. Methodical approach to determining the development level of international trade and economic relations in the agricultural sector.

Introduction. To ensure the effectiveness of the country's foreign economic policy, it is necessary to form an effective system of international trade and economic relations (ITER). The priority of the development of the agricultural sector in Ukraine necessitates the determination of the peculiarities of these relations in this area. To create the appropriate management tools, it is necessary to develop the methodological approach to determine the development level of this area.

The purpose of the study is to determine the content and sequence of implementation of the methodological approach to determine the development level of international economic relations in the agricultural sector.

Results. The paper presents a sequence of the developed methodical approach, which includes 5 stages, where each is characterized by the use of many methods and obtaining the corresponding results. At the first stage, which involves the analysis of existing approaches, it is proposed to use traditional methods of analysis, synthesis, induction, deduction and systematization. At the second stage of substantiation of the set of indicators of the analysis it is offered to use methods of comparison and generalization. In the third stage, which includes checking the sample for the normal distribution law, it's proposed to use the graphical method. The fourth stage involves the calculation of the integrated indicator of the development of ITER by forms, which is implemented using taxonomic analysis. The fifth stage involves the substantiation of the patterns of development of ITER in the agricultural sector, which is implemented using an analytical method. The generalization of methods of multidimensional statistical analysis for the study of international trade and economic relations has been done with the definition of their advantages and disadvantages. The indicators to be used for evaluation are considered. The classification of indicators into stimulants, destimulants and nominators is considered.

Key words: agricultural sector, international trade and economic relations, taxonomic analysis, stimulators, destimulants, methodical approach.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2019 р.

Бібліографічний опис статті:

Хвостіков А. І. Методичний підхід щодо визначення рівня розвитку міжнародних торговельно-економічних відносин в аграрному секторі. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 1. С. 40-45.

Khvostikov A. Methodical approach to determining the development level of international trade and economic relations in the agricultural sector. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 1, pp. 40-45.

УДК 330.341.1; JEL classification: Q14
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-1-8>

ВІТКОВСЬКИЙ Юрій Петрович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, ORCID ID: 0000-0001-5806-8671

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
АГРАРНОГО БІЗНЕСУ ЯК ОСНОВНОЇ СФЕРИ МОБІЛІЗАЦІЇ ЇХ
ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Вітковський Ю. П. Напрями інноваційної та інвестиційної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу як основної сфери мобілізації їх економічного потенціалу.

Вступ. Забезпечення інвестиційної привабливості та формування ефективних стратегій конкурентного розвитку суб'єктів аграрного бізнесу здійснюється за рахунок досягнення єдності між виробничим потенціалом і управлінськими можливостями. Інвестиційних потенціал аграрних підприємств формується на основі отриманих фінансових результатів і залучених коштів. В контексті даного питання важливу роль відіграють управлінські інструменти для удосконалення виробничої складової інноваційного потенціалу.

Метою наукового дослідження є розвиток напрямів інноваційної та інвестиційної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу для мобілізації їх економічного потенціалу.

Результати. Визначено сутність інноваційного розвитку з позиції процесного підходу. Обґрунтовано доцільність визначення процесу інноваційного розвитку у контексті діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Охарактеризовано сутність управління інноваційним розвитком. Визначено роль інформаційної системи у забезпеченні інноваційного розвитку підприємства. Наведено характеристики рівнів управління інноваційним розвитком. Окреслено особливості системи управління інноваційним розвитком. Встановлено, що самоінвестування виступає основним джерелом фінансового забезпечення інноваційної діяльності аграрного підприємства. Обґрунтовано роль інноваційної, наукової та технологічної діяльності суб'єктів агробізнесу у процесі їх трансформації та інтеграції на національному рівні. Визначено, що здебільшого інноваційна діяльність вітчизняних

Інноваційні технології інтеграційної та комерційної взаємодії суб'єктів аграрного ринку

підприємств реалізується через розширення асортиментної політики продукції. Обґрунтовано доцільність диверсифікації основної діяльності аграрних формувань у процесі інноваційного розвитку. Охарактеризовано сутність інноваційної діяльності аграрних підприємств. Доведено необхідність і окреслено передумови формування стратегій диверсифікації. Обґрунтовано доцільність використання інновацій у технічному переоснащенні аграрних підприємств у період економічної кризи.

Висновки. Використання в інноваційній діяльності аграрних підприємств стратегій диверсифікації сприятиме забезпеченню їх стратегічного розвитку, підтриманню належного рівня конкурентоспроможності. Потреба в адаптації до мінливого економічного середовища спонукає підприємства до пошуку найбільш вигідних сфер використання їхнього виробничого потенціалу.

Ключові слова: економічний потенціал, суб'єкт аграрного бізнесу, інвестиційна діяльність, інноваційна діяльність, конкурентоспроможність, стратегічне управління, диверсифікація діяльності.

Вступ. Забезпечення єдності між виробничим потенціалом і управлінськими можливостями в інноваційній діяльності суб'єктів аграрного бізнесу є важливою передумовою формування ефективних стратегій конкурентного розвитку й першочерговим напрямом забезпечення їх інвестиційної привабливості. Слід відзначити, що, власне, конкурентоспроможність продукції як результат запровадження інноваційної моделі виробництва проявляється на стадії розподілу та збуту товарів, адже саме в процесі продажів покращеної продукції споживач робить свій вибір і надає оцінку цінним і якісним властивостям пропозиції товарів через процес її придбання. Від отриманих фінансових результатів останнього повністю формується інвестиційний потенціал суб'єкта господарювання як власних ресурсів для самоінвестування, так і для залучення фінансових інвестицій зі сторони. В даному контексті особливого значення набувають управлінські інструменти інноваційного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу, зокрема, логістичні, які за сучасних умов ринкових відносин мають найбільше можливостей для використання в системі менеджменту підприємства з одночасно найменшими затратами на запровадження порівняно з удосконаленням виробничої складової інноваційного розвитку підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Опублікована велика кількість наукових робіт з питань запровадження диверсифікації в діяльність аграрних підприємств. Запровадження диверсифікації з метою виведення їх з кризового становища широко розглянуто в економічній літературі. Зокрема, варто відзначити таких дослідників як Захарін С. В. [1], Калашнікова Т. В., Калашніков А. О. [2], Мазнев Г. Є. [3], Однорог М. А. [4], Подаков Є. С., Савченко М. В. [5], Рибіна Л. О. [6], Траханов І. П. [7], Шубравська О. В. [8] та ін. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць і проведених досліджень з даної

тематики, значним недоліком у більшості випадків є те, що науковці зосередили увагу на завданнях розвитку інноваційної діяльності та диверсифікаційної діяльності окремо. При цьому не враховували можливості запровадження стратегій диверсифікації в діяльність аграрних підприємств як інноваційного процесу.

Метою статті є визначення шляхів мобілізації економічного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу в розрізі напрямів їхньої інноваційної та інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний розвиток можна визначати як процес господарювання, який опирається на безупинний пошук і використання новітніх способів, методів і сфер реалізації потенціалу підприємств. При чому цей пошук відбувається у змінних умовах не лише зовнішнього, а й внутрішнього середовища. Це відбувається в рамках обраної стратегії та прийнятих положень мотивації основи діяльності. Інноваційний розвиток одночасно пов'язаний з інноваційною модифікацією існуючих і створенням нових цільових сегментів і ринків збуту.

Процес інноваційного розвитку необхідно, насамперед, розглядати з позицій конкретного суб'єкта господарської діяльності, тобто з позицій конкретного підприємства, що здійснює господарську діяльність (виробничо-збутову діяльність) у взаємодії з постачальниками вихідної сировини та матеріалів, конкурентами, торговими й збутовими посередниками, споживачами тощо у конкретних економічних, політичних, екологічних, правових та інших умовах. При цьому така взаємодія має ймовірнісний характер і не піддається однозначній оцінці.

За цими принципами має функціонувати і система управління інноваційним розвитком суб'єктів господарської діяльності. Управління інноваційним розвитком орієнтоване на досягнення визначених цілей (завоювання більшої частки ринку, збільшення прибутку в поточному періоді чи

в перспективі, забезпечення високих темпів сталого економічного розвитку тощо) в умовах конкурентного середовища, коли цілі інших господарюючих суб'єктів можуть з ними не збігатися (і, як правило, не збігаються). Це протиріччя слід належним чином враховувати, узгоджуючи намічені цілі з можливостями їхнього досягнення. В цілому, в масштабах ринку таке узгодження цілей та інтересів господарюючих суб'єктів відбувається за допомогою ринкових механізмів (механізму рівноваги виробництва та споживання, механізму конкуренції і ринкового ціноутворення, механізмів економічних циклів і т. д.), організаційно-економічного механізму підприємства, а також механізмів державного й регіонального регулювання та підтримки.

Природно, конкретний, окремо взятий суб'єкт господарської (підприємницької) діяльності вплинути на дію цих механізмів не може – він здатний тільки враховувати їх у процесі свого функціонування, будуючи стратегію і тактику своєї поведінки таким чином, щоб максимально використовувати наявні сприятливі можливості та згладжувати деструктивний вплив несприятливих. Для цього необхідно мати найбільш повну зовнішню стосовно суб'єкта господарювання інформацію, що характеризує різні сторони ринкового середовища.

Відповідно потрібна інформаційна система, яка виконувала б функції збору, накопичення, збереження, переробки й аналізу інформації про процеси, що відбуваються на ринку, про дії суб'єктів ринкової діяльності (у сфері виробництва, фінансово-кредитній сфері, сфері послуг, науковій сфері та ін.), що регулюють вплив держави, стан економічної, політичної, правової, екологічної, соціальної, технологічної, демографічної й інших складових середовища господарювання.

Інформація, що надходить, використовується у процесі вироблення заходів щодо пошуку свого місця на ринку (формування цільового ринку в загальному випадку) з метою реалізації визначених цілей інноваційного розвитку. Як впливає з вищевикладеного, управління інноваційним розвитком здійснюється на декількох рівнях: рівні держави, рівні регіону чи галузі, рівні конкретного суб'єкта господарської діяльності.

Перші два становлять макрорівень управління, а останній – мікрорівень. Макрорівень управління включає елементи регулюючих механізмів: державного

регулювання ринкових процесів, правового регулювання підприємницької діяльності, соціального, політичного регулювання тощо.

У той же час багато вчених і фахівців-практиків відзначають прямі порушення функціонування ринкового механізму, що формуються в результаті дії зовнішніх чинників. Звідси випливає, що тільки ринкові регулятори не здатні вирішити багатьох з існуючих економічних проблем, а тому регулювання ринкових процесів необхідне, тим більше щодо забезпечення тривалого виживання і розвитку підприємницьких (господарських) структур.

Таким чином, макрорівень управління визначає поле інноваційної діяльності підприємницьких структур, окреслює його межі. Мікрорівень конкретизує варіанти дій окремих суб'єктів підприємницької (господарської) діяльності з пошуку шляхів розвитку ринкових можливостей, які спираються на безупинну й послідовну розробку і виведення на ринок різного роду інновацій з метою забезпечення тривалого виживання і стійкого розвитку в конкурентному середовищі.

Система управління інноваційним розвитком господарюючого суб'єкта є відкритою системою. Її вхід – інформація про зовнішнє середовище господарювання (економічну, політичну, соціальну, демографічну, екологічну й інші її складові), а також про потенційні можливості підприємства. Виходом є комплекс впливів на інші функціональні підсистеми підприємства, а також на цільовий ринок, об'єднаних у групу: товар, ціна, система розподілу (збуту), система стимулювання.

Суб'єктом управління є керівництво підприємства (керівники його структурних підрозділів). Об'єктом управління – процес інноваційного розвитку, який реалізують працівники підрозділів підприємства. Відповідно до поданої схеми керівництво підприємства управляє процесами інноваційного розвитку (орієнтуючи на це діяльність відповідних підрозділів) за допомогою системи економічних інструментів. Окремі з цих інструментів надають керівникам інформацію, яка характеризує результативність процесу розвитку.

Необхідна для управління інформація про зовнішнє середовище і сам об'єкт управління надходить через систему інформаційного забезпечення. Наявність зворотного зв'язку між системою інформаційного забезпечення і керівництвом

підприємства характеризує той факт, що управління неминує властиві елементи адміністрування, тобто вольові настанови керівника. Зворотний зв'язок з цілями управління показує, що формування й уточнення цілей виконується у процесі управління. Інноваційний розвиток конкретного підприємства впливає на стан ринку в цілому, про це свідчить зворотний зв'язок між зовнішнім середовищем і підприємством, який здійснюється через систему інформаційного забезпечення.

На жаль, як вже було зазначено, отримання надприбутків і формування центрів утворення капіталу на рівні безпосередніх сільськогосподарських товаровиробників поки що не є можливим. Виходячи з цього, єдиним шляхом нагромадження фінансових інвестиційних можливостей забезпечення розвитку інноваційної діяльності є економія у внутрішній системі підприємств.

Формування інвестиційного потенціалу аграрних підприємств і формувань можливо здійснювати через запровадження визначених напрямів і корекції у виробничій і комерційній сферах діяльності зазначених головних суб'єктів аграрного ринку – товаровиробників.

До основних виокремлених слід віднести раціональне ведення діяльності з урахуванням передового досвіду, використання інтеграційних інструментів для зниження комерційних витрат і збільшення економічних результатів за рахунок змін комерційних ланцюгів розподілу товарів тощо.

Розуміння принципів і важелів його подальшого розвитку спрямовуватиме результативне функціонування підприємств у стратегічному просторі. Враховуючи циклічність інвестиційних процесів, підприємствам необхідно забезпечувати безперервність виробничого розвитку, використовуючи при цьому саме механізм організаційної підтримки, в першу чергу, через формування центрів утворення прибутків і подальшого можливого самоінвестування.

Самоінвестування наразі є майже єдиним джерелом фінансового забезпечення запровадження інноваційної діяльності в аграрному виробництві. Тому визначено послідовність, структуру, процедури та складові організаційно-економічного механізму розвитку інноваційного потенціалу аграрних підприємств, результатом використання якого стане забезпечення формування їх інвестиційного потенціалу.

Використання інструментарію організаційно-економічного механізму для розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу створює базис для забезпечення результативних темпів його нарощування, що дозволить підприємствам у повних обсягах реалізовувати їх цілі, завдання та вирішувати проблеми виробничо-комерційного характеру. Диверсифікація, загалом, в економічній теорії розглядається як засоби поліпшення фінансових і економічних показників виробничо-комерційної діяльності підприємств. Очевидним є той факт, що таке зможе відбуватися за часів сталого розвитку вітчизняної ринкової економіки, так і в періоди економічної кризи. Але ми вважаємо, що запровадження стратегій диверсифікації під час появи кризових економічних явищ матиме специфічні особливості. Це спричинено тим, що в такі періоди істотно змінюватиметься зовнішнє середовище. У свою чергу, саме воно негативним чином впливатиме на внутрішні фінансові й економічні показники діяльності підприємств.

Інноваційна, наукова й технологічна діяльність суб'єктів бізнесу є одними з найсуттєвіших чинників, що обумовлюють їх трансформацію на національному рівні загалом і інтеграцію до світового економічного простору. Потенціал економічного зростання будь-якого господарюючого суб'єкта в сучасних умовах значною мірою залежатиме від їх здатності вчасно провести адаптацію до технологічних зрушень.

Досвід розвинених країн підтверджує той факт, що господарюючі суб'єкти, запроваджуючи стратегії диверсифікації в діяльності та здійснюючи інноваційну стратегію розвитку, нарощували обсяги виробництва й збуту товарів, підвищували продуктивність праці і, тим самим, збільшували отримані прибутки.

Для сучасних вітчизняних аграрних підприємств є характерними прояви інноваційної діяльності через призму розширення асортиментної політики по продукції. Поряд із цим багатопрофільні холдингові аграрні формування, фінансове становище яких є стійким, у своїй практиці використовують запровадження інноваційної діяльності через форми диверсифікації. Адже процеси диверсифікації основної діяльності підприємства – це виробничо-господарські процеси, які, завдяки освоєнню нових цільових товарних ринків, а також розширенню номенклатурного асортименту

товарів, перерозподілу інвестиційного забезпечення між різними сферами, об'єктами господарювання дають змогу подолання залежності від одного основного виду виробничо-комерційної діяльності або товару. Це, у свою чергу, сприятиме зменшенню обсягів підприємницького ризику та забезпечуватиме адаптивність функціонування підприємств до постійних динамічних змін їх зовнішнього середовища, а в перспективному напрямі підвищуватиме рівень їх конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Одночасно, інноваційна діяльність для аграрних підприємств є складною динамічною системою дій і взаємодій чинників, методів, системи управління, проведення інноваційних досліджень, формування нових видів товарів, удосконалення існуючого технологічного процесу, устаткування та предметів праці, а також спеціальних організаційних форм системи виробництва на основі досягнень новітніх результатів науково-технічного розвитку.

Інноваційний процес відбувається у будь-якій структурованій виробничо-господарській системі. Він є сукупністю якісно нових змін, прогресивних запроваджень, що безперервним чином виникають змінами у часі та просторі. Інноваційний процес під час формування стратегій диверсифікації в діяльність аграрних підприємств можна характеризувати розвитком і запровадженням інноваційної техніки та технологій, обладнання, устаткування, інструментів, процесів виробництва продукції тощо.

Диверсифікація в інноваційній діяльності аграрних підприємств зумовлюватиме виробництво інноваційної продукції, яка забезпечуватиме підвищення її рівня конкурентоспроможності та рівня рентабельності. Одночасно виникатимуть потреби в постійному та планомірному поновленні асортиментної політики товарів і технологій її виробництва. Останнє змушуватиме проводити наукові й проектні розробки в системах основної діяльності аграрних підприємств. При чому орієнтуючи їх, у свою чергу, на прискорення запровадження інноваційних процесів. Саме через це, а також зважаючи на існуючі обсяги фінансових витрат і можливості інвестиційного забезпечення, малі за розмірами аграрні формування зможуть диверсифікувати номенклатурну політику й асортимент інноваційних виробляємих товарів, а великі

агроформування – повністю всю систему виробництва.

Можливості запровадити інноваційну діяльність і диверсифікаційну діяльність одночасно мають небагато вітчизняних аграрних підприємств. Насамперед через те, що зазначене потребуватиме істотного інвестування наукових досліджень. Державне фінансування фундаментальних інноваційних досліджень поки що обмежене. Очевидним є те, що необхідність формування стратегій диверсифікації в інноваційній діяльності аграрних підприємств обумовлено змінами середовища, як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. Проте їх дії під час розвитку економічних кризових явищ сильно змінюються. Це обов'язковим чином позначиться на існуючих формах і методах провадження диверсифікаційних заходів. Під час економічних криз в окремих сферах можна спостерігати зниження попиту на вироблену продукцію, розвиток інфляційний процесів, подорожчання фінансових кредитних коштів тощо. Останнє, передусім, негативним чином впливатиме на виробничо-комерційну діяльність підприємств. Зменшення обсягів виробленої продукції, припинення інвестиційної діяльності, брак коштів на забезпечення поточних фінансових зобов'язань, зокрема із заробітної плати, нарахованих податків, інших розрахунків з постачальниками тощо. Тому в такому періоді здійснення капіталомістких перетворень надзвичайно важко. Головною причиною такого становища є відсутність власних коштів для самоінвестування і значне подорожчання залучених.

Теоретичні проведенні дослідження економічної наукової літератури доводять, що під час економічної кризи найкращим чином здійснювати інновації в технічному переоснащенні аграрних підприємств, оскільки відбувається невідпливове зниження попиту на їх продукцію. В розвинених країнах управлінці аграрних підприємств мають змогу проводити акумуляцію коштів на результативні проекти навіть у час економічної кризи. Але практична діяльність аграрних підприємств країн пострадянського простору доводить, що відповідного переоснащення в повній мірі поки що не спостерігається. Це спричинено тим, що в більшості аграрних підприємств та їх власників можливість накопичення значних сум і капіталів для реалізації суттєвого інвестиційного забезпечення інноваційних проектів надзвичайно важка. Тому важливим

є сформувані відповідні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності діяльності підприємств загалом.

Оскільки причинами виникнення криз на підприємствах є зовнішні фактори, то в більшості випадків їх можна подолати, використовуючи зовнішні системи реалізації стратегій диверсифікації до діяльності аграрних підприємств.

Очевидно, що за таких умов спонтанно результати не виникатимуть, їх треба формувати, покладаючись при цьому на активну роботу управлінської системи з пошуку нових можливих партнерів, інноваційних товарів і нових цільових ринків збуту.

Успішність будь-якого підприємства залежатиме від спроможності передбачати та міняти структуру виробництва, розроблювати та запроваджувати у виробництво інноваційні види продукції, правильним чином планувати обсяги виробництва різних видів продукції, а також від спроможності до нововведень та інновацій, можливості вчасної адаптації до технологічних змін.

Висновки. Отже, запровадження стратегій диверсифікації в інноваційну

діяльність аграрних підприємств як базису інноваційного процесу має стати основним фактором забезпечення його результативного функціонування та забезпечення стратегічного розвитку як на мікро-, так і на макрорівнях. Останнє даватиме змогу самореалізуватись, досягати високого належного рівня конкурентоспроможності в мінливих умовах постійної активності інноваційної діяльності.

Активізація інноваційної діяльності та відповідних процесів через запровадження стратегій диверсифікації в діяльність аграрних підприємств вітчизняного сектора економіки є актуальними. Оскільки необхідність і можливість пристосування до існуючих економічних умов об'єктивним чином змушує до пошуку найвигідніших сфер використання їх вже сформованого виробничого потенціалу. Саме тому запровадження стратегій диверсифікації і має стати інструментом міжгалузевих переливів капіталів і результативним методом оптимізації структурних зрушень в аграрному секторі зокрема та в економіці країни загалом.

Література.

1. **Захарін С. В.** Перспективи фінансування інвестиційної інноваційної діяльності у галузях промисловості споживчого сектору економіки. *Проблеми науки*. 2012. № 2. С. 14-19.
2. **Калашнікова Т. В., Калашніков А. О.** Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору України: стан та перспективи. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 14. С. 171-175.
3. **Мазнев Г. Є.** Управління інноваційним розвитком аграрних підприємств. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2017. № 2. С. 25-31.
4. **Однорог М. А.** Особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 126. Ч. II. 2015. С. 108-115.
5. **Подаков Є. С., Савченко М. В.** Інвестиційно-інноваційна діяльність аграрних підприємств України як передумова підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2017. № 2 (38). С. 50-54.
6. **Рибіна Л. О.** Особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 450-454.
7. **Траханов І. П.** Проблеми інвестиційного забезпечення підприємств АПК України та перспективи його розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 9. С. 153-157.
8. **Шубравська О. В.** Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України: теоретико-методологічний аспект. *Економіка України*. 2012. № 1. С. 27-35.

References.

1. **Zakharin, S. V.** (2012). «Prospects for financing investment innovation in the industries of the consumer sector of the economy». *Problemy nauky*. no. 2. pp. 14-19.
2. **Kalashnikova, T. V., Kalashnikov, A. O.** (2016). «Investment support for the development of the agricultural sector of Ukraine: status and prospects». *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*. 2016. no. 14. pp. 171-175.
3. **Maznyev, H. Ye.** (2017). «Management of innovative development of agricultural enterprises». *Aktual'ni problemy innovatsiyanoi ekonomiky*. no. 2. pp. 25-31.
4. **Odnoroh, M. A.** (2015). «Features of investment activity in the agricultural sector. Current issues of international relations». *Aktual'ni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*. Issue. 126. Part. II. pp. 108-115.

5. Podakov, Ye. S., Savchenko, M. V. (2017). «Investment and innovation activities of agricultural enterprises of Ukraine as a prerequisite for increasing their competitiveness in the world market». *Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*. no. 2 (38). pp. 50-54.

6. Rybina, L. O. (2017). «Features of investment activity in the agricultural sector of the economy». *Ekonomika i suspil'stvo*. Issue. 11. pp. 450-454.

7. Trakhanov, I. P. (2016). «Problems of investment support of agro-industrial enterprises of Ukraine and prospects of its development». *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*. no. 9. pp. 153-157.

8. Shubrats'ka, O. V. (2012). «Innovative development of the agricultural sector of the economy of Ukraine: theoretical and methodological aspect». *Ekonomika Ukrainy*. 2012. no. 1. pp. 27-35.

Abstract.

Vitkovskiy Yu. P. The direction of innovation and investment activity of agribusiness entities as the main sphere of their economic potential mobilization.

Introduction. Ensuring investment attractiveness and the formation of effective strategies for competitive development of agricultural businesses is carried out by achieving unity between production capacity and management capabilities. Investment potential of agricultural enterprises is formed on the basis of financial results and borrowed funds. In the context of this issue, management tools play an important role in improving the production component of innovation potential.

The purpose of scientific research is to develop areas of innovation and investment activities of agricultural businesses to mobilize their economic potential.

Results. The essence of innovative development from the standpoint of the process approach is determined. The expediency of determining the process of innovative development in the context of the activities of a particular business entity is substantiated. The essence of innovation development management is described. The role of the information system in ensuring the innovative development of the enterprise is determined. The characteristics of the levels of innovative development management are given. The peculiarities of the system of innovation development management are outlined. It is established that self-investment is the main source of financial support for innovative activities of agricultural enterprises. The role of innovation, scientific and technological activities of agribusiness entities in the process of their transformation and integration at the national level is substantiated. It is determined that mostly innovative activity of domestic enterprises is realized through the expansion of product range policy. The expediency of diversification of the main activity of agrarian formations is substantiated in the process of innovative development. The essence of innovative activity of agrarian enterprises is characterized. The necessity and preconditions of diversification strategies formation are outlined. The expediency of using innovations in technical re-equipment of agricultural enterprises during the economic crisis is substantiated.

Conclusions. The use of diversification strategies in the innovative activity of agricultural enterprises will contribute to ensuring their strategic development, maintaining the appropriate level of competitiveness. The need to adapt to the changing economic environment encourages companies to find the most profitable areas of use of their production potential.

Key words: economic potential, subject of agrarian business, investment activity, innovation activity, competitiveness, strategic management, diversification of activity.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2019 р.

Бібліографічний опис статті:

Вітковський Ю. П. Напрями інноваційної та інвестиційної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу як основної сфери мобілізації їх економічного потенціалу. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 1. С. 45-51.

Vitkovskiy Yu. P. The direction of innovation and investment activity of agribusiness entities as the main sphere of their economic potential mobilization. *Actual problems of innovative economy*. 2020. No. 1, pp. 45-51.

